

המחלקה למתמטיקה שימושית

חקירת משחק האורות

מנחה:

אלכס גולוורד

מאת:

ולדיסלב ברקנס

30 בדצמבר 2021

תוכן עניינים

3	הקדמה	1
4	רקע על משחק האורות	2
5	2.1 משחק האורות על גרף	
8	אלגוריתם למציאת פתרון	3
15	3.1 פתרון בעזרת שיטה הספרדית	
24	הוכחת קיום פתרון עבור כל גרף	4
26	4.1 מספר הפתרונות עבור כל גרף	
28	פתרון מינימלי עבור לוחות מלבניים	5
31	5.1 הלוח הגדול ביותר בעל פיתרון מינימלי	
33	נספחים	6

1 הקדמה

עבודה זה הינה עבודת סוף של סטודנט במחלקה למתמטיקה שימושית. את עבודה זה מבוססת על משחק האורות ונבנתה על גבי שאלות ששאלנו את עצמנו על המשחק. חיפוש פיתרונות הוביל למחקר ותוצאות מענינות שלא ברורים מעליהם.

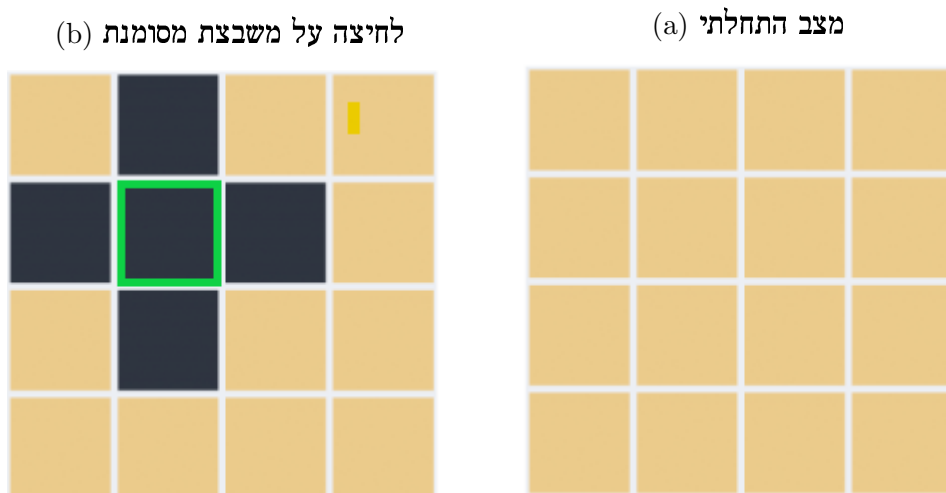
השאלות שאלו בעבודה זה דרכי פיתרון למשחק ומצאנו שתי שיטות, שני נשיטות בדיאבד ניראות שונות בתכליתם אבל הראינו בפועל שזה אותה שיטה רק נעשת באופן קצת שונה. בנוסף לאחר שהיה לנו אלגוריתם שפותר את המשחק שמנו לב שאם מתחילים את המשחק במצב התחלתי טבעי לכל משחק שכזה היה לפחות פיתרון אחד, תופעה שכזה גרמה לנו לחפש ולמצוא הוכחה למה באמת קיים לפחות פיתרון אחד במצבים התחלתיים עלו. דבר אחרון שעסקנו בו הוא בחיפוש סוג מסוים של פיתרונות, פתרונות מינמלי שנגדיר בעבודה אבל סוג הפיתרונות הזה כל כך לא נפוץ שהצלחנו להוכיח את כל המקרים שאתכן והיו סוג פיתרונות שכאלו.

עבודה בשבילי הייתה מרתקת ושונה מכל פרויקט שעשיתי עד כה אני חייב להודות למחלקה למתמטיקה שימושית ובמיוחד לאלכס גולדוואסר על הזדמנות לעשות עבודה שכזה תודה רבה.

2 רקע על משחק האורות

משחק האורות או Lights Out בלועזית, זהו משחק בו יש לוח משבצות ריבועי. כל משבצת הינה לחצן על הלוח שיכולה להיות בשתי מצבים: דלוק או כבוי. כאשר לוחצים על משבצת, משבצת הנלחצת וכל משבצות הסמוכות לה כלומר, כל המשבצות בעל צלע משותפת משנות את מצב נוכחי. משחק מתחיל כשהלוח כולו עם משבצות דלוקות והמטרה לכבות את כל המשבצות על הלוח כולו.

נתאר זאת ויזואלית:

נבחין כי המשחק 4×4 מתחיל במצב (a). בלוח (b) נתאר מצב בו לחצו על משבצת המסומנת, בירוק כל המשבצות השכנות והיא משנות מצבן, היות ומצב של כולן היה דלוקות לכן הן נכבו.

המשחק במקור היה צעצוע אלקטרוני על לוח 5×5 ששוחרר ב 1995. המשחק יכול להראות פשוט אבל כפי שתואר במאמר [1] "devilish invention". קיים קושי רב בלמצוא שיטה לפתרון אינטואיטיבי, הקושי של משחק מתבלט בשאלה כיצד כדי להתחיל את המשחק?

בנוסף אציין מניסיון האישי שהמשחק קשה כבר על לוח 5×5 ולרוב אנשים שמשחקים אותו מכירים מצבים על הלוח שידוע עליהם משם את הפתרון.

פרויקט זה באה בעקבות הקושי של המשחק והניסוי להציע שיטות לפתרון, בעקבות ניסיונות עלו נעזרנו במספר רב של כלים מתמטיים מתקדמים. אחת המטרות במחקר למצוא הסבר לתופעות במשחק שנתקלנו.

נציין כי קיימים עוד המון שאלות שמשחק מעלה ולא לכולם קיים פתרון, נשמח בפרויקט זה פתרון לכמה מהשאלות שעולות.
חוץ מאתגר של המשחק עצמו קיים אתגר מתמטי שנרצה בפרויקט זה להציג ולהתעניין.

2.1 משחק האורות על גרף

אחרי שכללי המשחק על לוח הובנו אפשר לנסות להכליל את המשחק כמשחק על גרף.
קיימים הרבה סיבות בהם תירצה להגדיר את הבעיה על מבנה כללי שכזה:

1. ככול שמבנה כללי יותר תאוריה שאתה מפתח מתאימה ליותר בעיות.
2. קיימת תאוריה רחבה שפותחה על גרפים ואתכן שנעזר בחלק מהטענות מהתאוריה שכזה.
3. מבליט את מהות הבעיה והגדרה הבסיסית ביותר של המשחק.

ארצה להתייחס לנקודה אחרונה, החשיבות הגדולה שאפשר לתאר את הבעיה של משחק כאוסף של כללים על גרף, מרכזת אותנו לבעיה ובסופו של דבר כשנראה את שיטה למציאת הפתרון, השיטה עצמה תזכיר לנו מיד את הייצוג הגרפי.

כדי לתאר את משחק האורות על גרף נשתמש באותם כללים שהגדרנו פרט לעובדה שצמתים הם הלחצנים או המשבצות במקרה של הלוח וכל לחיצה הופכת את המצב של הצומת והשכנים שלה.
נזכיר כי צמתים שכנים הם צמתים שיש קשת ביניהם.

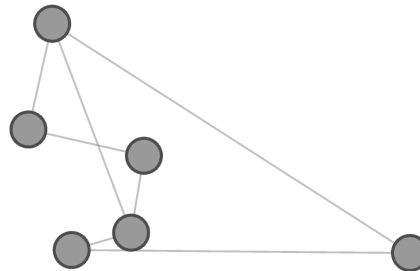
נציין כי כאשר כל צומת יכולה להיות בשתי מצבים, דלוקה או כבויה המטרה היא לעבור מכל הצמתים במצב מסוים דלוק למצב אחר כבוי.
העובדה שמצב התחלתי הינו דלוק או כבוי אינה תשנה את המשחק עלה רק לאיזה מצב סופי צריך לעבור לכבוי או דלוק.

נמחיש זאת על דוגמה:

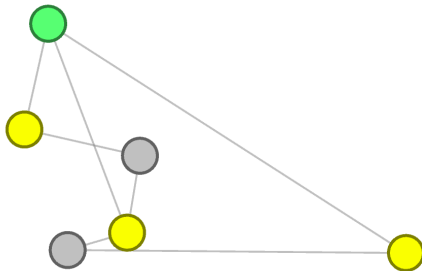
על גרף התחלתי (a) ניתן לראות 6 קודקודיים צבועים באפור ומטרה לצבוע את כולם לצהוב.
בשלב (b) מציגים לחיצה על צומת ירוקה היא ושכניה נצבעים בצהוב.

הערה 2.1 בפועל צומת ירוקה גם נצבעת לצהוב צביעה לירוק נועדה להדגשה על מי נלחץ

מצב התחלתי (a)

לחיצה על משבצת מסומנת (b)

משחק על גרף הינה הכללה של משחק על לוח כלומר, כל משחק לוח ניתן לתאר בעזרת משחק על גרף.
נמחיש זאת על דוגמה:

ניקח לוח למשל 2×3 נמספר את המשבצות כמו באיור 3

איור 3: לוח 2×3

1	2	3
4	5	6

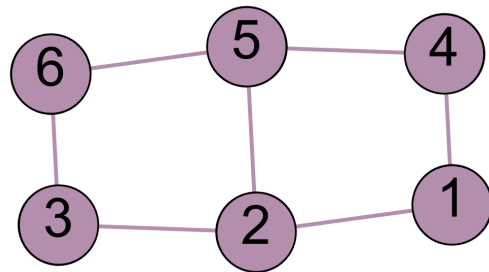
כדי לתאר את הלוח על על משחק גרף נשתמש בשני הכללים הבאים:

1. כל משבצת על משחק לוח נהפוך לנקודה.

2. כל זוג משבצות סמוכות על לוח נחבר את נקודות בקו

הגרף שנקבל עבור לוח באיור 3 מתואר באיור 4

איור 4: גרף 2×3

נשים לב שלגרף בו יש צומת אם יותר מ 4 שכנים לא ניתן לתאר לוח שכזה כיוון שלכל היות במשחק על לוח לכל משבצת יש לכל יותר 4 משבצות סמוכות. לכן לסיכום אפשר למדל כל משחק לוח על משחק גרף שמייצג אותו אבל ההפך זה לא נכון.

3 אלגוריתם למציאת פתרון

לפני שנציעה לעלות פתרון, נשאל את עצמנו מדוע בכלל צריך למצוא פתרון. הרי בסופו של דבר זה משחק ולהציע פתרון למשחק יפגע במהותו משחק הרי אף אחד לא ירצה לשחק במשהו שידוע מה הפתרון שלו.

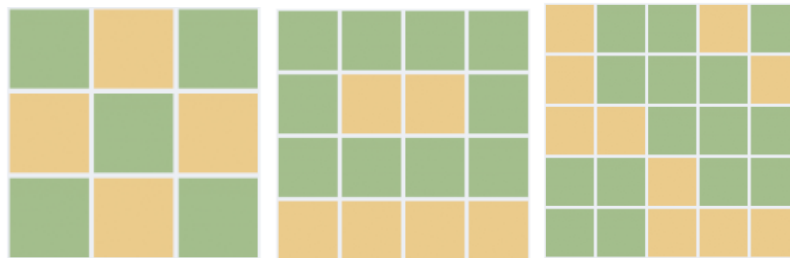
הצורך למצוא פתרון הוא נוראה טבעי וזה בעקבות שמשחק עצמו מעניין, כשאתה מתחיל את המשחק על לוח 3×3 המשחק נראה תמים ופשוט אתה מתחיל לצפות לאיזושהי חוקיות.

בשלב הזה שאתה כבר מנסה לוח 4×4 המשחק מתגלה כלא פשוט כשאתה מנסה לוח בקונפיגורציה כלשהי לא בהכרח התחלתית מהר מאד אתה נעכד.

בשלב מסוים גם לוח 4×4 נהיה מוכר ובאופן תמים תנסה לעבור ללוח 5×5 ומהר מאד הלוח שובר את רוחה. קיימים כל כך הרבה מכירים שנשארת לך משבצת אחת שנותרה לסדר ואינה נעלמת האינטואיציה שחשבת שפיתח על לוח 4×4 נעלמת כאילו למדת לשחק משחק חדש לגמרי.

התופעה הזאת ששינוי גודל מרגיש שהתחלת משחק אחר עוד מורגשת בשלב שאתה מנסה לפתור את מצב התחלה בלוחות שונים

איור 5: פתרונות של משחק על לוחות שונים

איור 5 באה להמחיש את חוסר אינטואיציה כאשר האיור מתאר את פתרון של משחק על הלוח כאשר הלוח במצב התחלתי בו כל נורות דלוקות. כדי שהשחקן ינצח עליו ללחוץ על המשבצות הירוקות.

איור באה להראות שלוחות על קטנים מ 5×5 אתכן ותחשוב שפתרון נוצר על לחיצות סימטריות והאיור ממשיך שזה לא כך כי כאשר מסתכלים על הלוח 5×5 מיד אפשר לראות שפתרון לא נראה סימטרי.

חוסר האינטואיציה מתבלט גם מהעבודה שכמות הפתרונות משתנה לכל לוח. עבור לוח 3×3 קיים פתרון יחיד, אבל ללוח 4×4 קיים 16 פתרונות. כמה פתרונות היה ללוח 5×5 , האם זה יותר או פחות מלוח 4×4 בהפתעה רבה ללוח 5×5 יש רק 4 פתרונות שזה מפתיע כי אפשר היה לצפות שמספר פתרונות על לוח גדול יותר אנדל.

אפשר להוסיף שעבור לוחות ריבועים כלומר $n \times n$ כמות הפתרונות כל כך לא צפויה כי עבורו $n \in [1, 20]$ מספר הפתרונות הגדול ביותר הוא ללוח 19×19 ומספר פתרונות הוא 65536. מספר הפתרונות השני הגדול ביותר הוא רק 256.

חוץ מבעיית חוסר אינטואיציה לחיפוש פתרון טבעי אפשרי לנסות פתרון נאיבי המנסה כל לחיצה.

פתרון הנאיבי נפסל ברגע הזה שחושבים על כמה קומבינציות לחיצה קיימות.

למה 3.1 כמות האפשרויות לחיצה על לוח $m \times n$ היא $2^{m \cdot n}$

נומר שאפשרויות לחיצה זה חסם על כמות המצבים האפשריים שמשחק יוכל להיות. חסימה זאת נובעת משאלה אם שחקן לוחץ על לחצן כמה יכול להשפיע על הלוח. מובן שאם שחקן לחץ על לחצן מספר זוגי של פעמיים המצב יחזור למצב שהיה. לכן, כל לחצן משפיע על הלוח אם הוא נלחץ או לא כלומר, יכול להיות בשתי מצבים. היות וללוח $m \times n$ קיים $m \cdot n$ לחצנים, היות וכל לחצן יכול להיות בשתי מצבים שונים לכן נקבל שמספר אפשרויות לחיצה ללוח 2 ול $m \times n$ לחצנים $2^{m \cdot n}$.

כבר בלוח 6×6 כמות אפשרויות לחיצה גדולה מכמות הסטנדרטית שמציגים מספר שלמים, 4 בתים או 2^3 מספרים, המטרה של המחשה זה להדגיש כמה לא פרקטית אופציית הפתרון שכזה.

עכשיו שיש לנו מוטיבציה למצוא פתרון השאלה היא באיזה כלים בעבודה זה נציע להסתכל על שיטה הממדל את הבעיה לשדה לינארי ולעזור בכלים של אלגברה לינארית למצוא מספר פתרונות שונים.

אתכן ויש כמה דרכים להגיע לאותה מודל לינארי שנציע, נציג בעובדה זה שני דרכים אחת בעזרת וקטורי שינוי ומניסיון למצוא צירוף לינארי של וקטורים עלו נמצא את פתרון, דרך שניה תהיה לפי מערכת משוואות שמתארת את הבעיה. בשני הדרכים נראה שהגנו לאותה מערכת משוואות ונפתור את המשחק בעזרת חיפוש פתרון של המערכת.

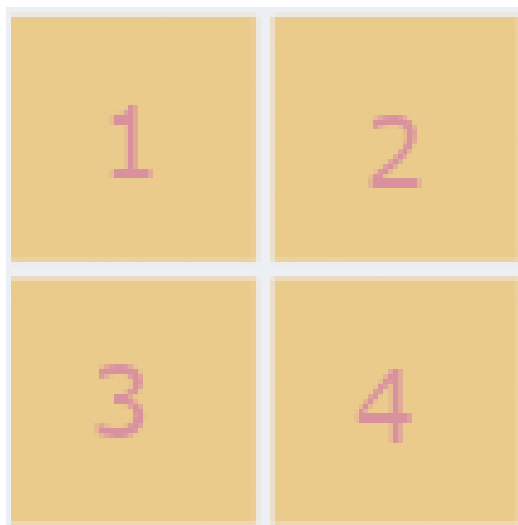
בחרנו להציג קודם בעזרת וקטורי שינוי משום שהגדרת וקטורים פשוטה יותר להסבר לאחר שנראה את הדרך הראשונה הדרך השנייה קלה יותר להסבר.

כדי למדל את הבעיה על שדה לינארי נזכר בייצוג גרפי שאומר כי לחיצה על צומת משנה את הצומת ושכניה אם נסמן את צמתים ב n_i אז אפשר לתאר כי המצב התחלתי של משחק על גרף הוא שכל צומת אם הערך התחלתי $n_i = 0$ וכל צומת יכול לקבל 2 ערכים שנסמן אותם ב 0, 1, כאשר 0 מצב התחלתי שכל צמתים התחילו ו 1 מצב סופי של משחק המשחק מסתיים כשכל הצמתים מקיימים $n_i = 1$. לכן אנחנו עובדים על שדה בינארי.

אפשר לתאר לחיצה על צומת i כווקטור שינוי ערכי צמתי שכנים

לדוגמה ניקח משחק בגודל 2×2 נמספר את הצמתים שורות ואז עמודות מלמעלה למטה כלומר כמו מתואר באיור 6

איור 6: מספור לוח

הערה 3.1 מספור לפי שורה עליונה על כל עמודות עד לשורה תחתונה תהיה שיטת המספור לאורך כל ספר

לאחר מספור שכזה נוכל לומר שלחיצה על משבצת 1 וקטור שינוי שלה היה $t_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$

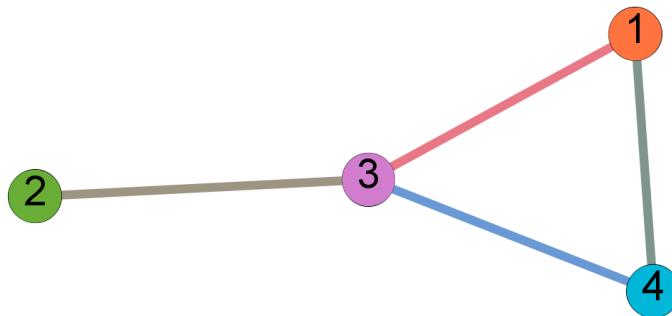
t_1 מתאר את עלו צמתים יכול שינוי

עבור גרף וקטור שינוי הי כדומה.

עבור גרף באיור מתקבל וקטור שינוי של צומת 1 כך $t_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}$ 7

הגדרה 3.1 וקטור השינוי שנסמן ב \vec{t}_j של לחצן ממוספר i . וקטור שייך לשדה Z_2^n כאשר F_2 שדה בינארי ו n הינו מספר הלחצנים. נגדיר שערכיו $t_{i,j} = 1$ עבור לחצנים j שכנים עליו ועל עצמו ושאר ערכי וקטור שווים ל 0.

איור 7: גרף ממוספר

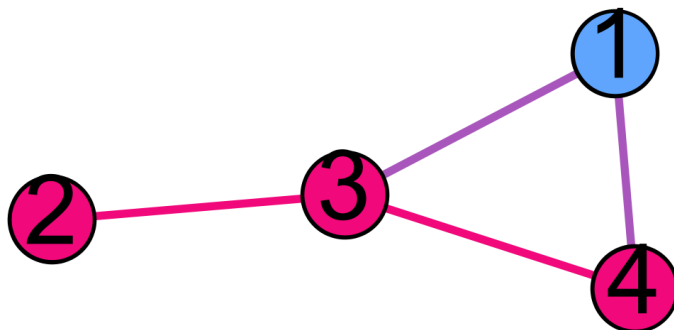
הערה 3.2 היות ווקטור שינוי שדה Z_2^n חיבור בין וקטורים הינו חיבור בין האינדקסים מודול 2 וכפל בסקלר הוא לכפול את כל ערכי וקטור בסקלר כאשר הסקלרים יכולים להיות 0 או 1

נזכיר שלחצנים שכנים הם לחצנים שמשתנים אתו באת לחיצה אם זה במקרה הגרפי צמתים שכנים כלומר בעלי צומת משותפת או במקרה הלוח זה לחצנים בעלי צלע משותפת.

בעזרת וקטורי השינוי אפשר לתאר תוצאה של קומבינציות של לחיצות בעזרת צירוף לינארי של וקטורי שינויים. את המצב המתקבל נוסיף למצב הקיים ונקבל את השינוי שנוצר בלחיצה של כפתורים. נדגים רעיון זה על איור 8.

נניח שצומת 1 היא יחידה שדלוקה.
נרצה להראות איך הגרף יראה עם ילחצו על כפתורים 1, 3.

איור 8: מצב התחלתי

$$t_1 + t_3 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

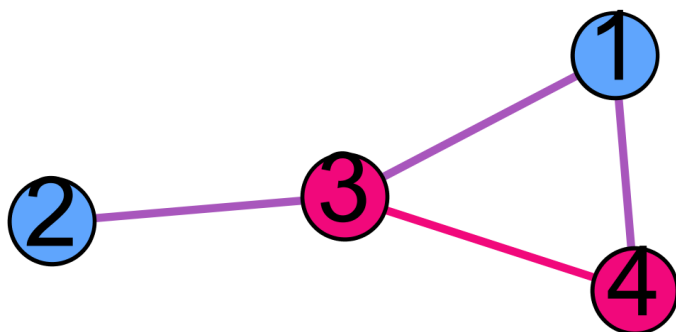
ומצב התחלתי שמתואר באיור נסמן ב S_0 לכן מתקבל

$$S_0 + t_1 + t_3 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

וקטור התוצאה שהתקבל אכן תואם לתוצאה המצופה מתואר באיור 9.

נשים לב שעבור איך שהגדרנו את המשחק Light out המשחק מתחיל כשכול נורות דלוקות או כבויות ומטרה היא לכבות או להדליק את כל נורות. כפי שאמרנו שני המשחקים שקולים ההבדל רק מה המשמעות שנותנים לערכים 0, 1 ומהו מצב הלוח התחלתי בהגדרה זה.

איור 9: מצב לאחר ביצוע הלחיצות

מפרק זה נגדיר שאנחנו פותרים את המשחק שלוח התחלתי כולו באפסים ומטרה להגיע ללוח שכולו אחדים. תיאור הטבעי למשחק שכזה להתחיל מלוח כבוי ומטרה להדליק את כל הנורות

מתיאור שכזה מובן כי S_0 זהו וקטור אפסים לכן כדי לתאר את ממצב התחלתי למצב לצירוף לינארי של וקטורי שינוי אין צורך לחבר בין מצב התחלתי וצירוף לינארי. היות ומתקיים:

$$(1) \quad S_0 + \sum_{j=1}^n a_j \vec{t}_j = \sum_{j=1}^n a_j \vec{t}_j$$

בעקבות כך ניתן לתאר את בעיית המשחק לצורה הבאה:

$$(2) \quad \sum_{j=1}^n a_j \vec{t}_j = \vec{1}$$

כאשר $\vec{1}$ וקטור שכל ערכיו אחדים ו n מספר הצמתים בגרף.
 תיאור שכזה מדגיש מספר תכונות

למה 3.2 סדר הלחיצות לא משנה את התוצאה הסופית

נשים לב שאם ידוע קבוצת לחיצות ממצב התחלתי הערך של משבצת מסוימת נקבע לפי הערך של וקטור תוצאה בנוסחה 1. נשים לב שתוצאת הסכום איננה תלויה בסדר הלחיצות של הוקטור.

מערכת משוואות שמתוארת בנוסחה 2 אפשר לתאר במספר צורות ונפוצה מבניהם היא בעזרת מטריצה כמו שמתואר בנוסחה 3.

$$(3) \quad \begin{bmatrix} t_1 & t_2 & \cdots & t_n \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a_1 \\ a_2 \\ \vdots \\ a_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} t_{1,1} & t_{1,2} & \cdots & t_{1,n} \\ t_{2,1} & t_{2,2} & \cdots & t_{2,n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ t_{i,j} & t_{i,2} & \cdots & t_{i,n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ t_{n,1} & t_{n,2} & \cdots & t_{n,n} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ \vdots \\ 1 \end{bmatrix}$$

נבחין שמטריצה בערכים של מטריצה במשוואה 3 עבור משחק על גרף. נשים לב שמטריצה מטריצה מקבלת ערכים שהם 1 לצמתים שהם שכנים או לעצמם לכן נגדיר אותה כך.

הגדרה 3.2 מטריצה שמתארת את משחק תקראה מטריצת שכנויות של משחק.

הערה 3.3 היות וכל צומת שכנה היא שכנה אחד לשני לכן במטריצה סימטרית

המטריצה המתקבלת מגרף באיור 9:

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

הגדרה 3.3 תהי משחק ומערכת משוואות שמתארת אותו מצורה 3 נגדיר את וקטור פתרון כאוסף הלחצנים ומצב להגיע לפתרון ונסמן אותו ב \vec{x}

הגדרה 3.3 מתכוונת שאם מתקבל \vec{x} וקטור פתרון של המערכת ו $x_i = 1$ אז המשמעות שכדי לפתור את המשחק צריך ללחוץ על לחצן i . בנוסף \vec{x} אחד הפתרונות אתכן והיו כמה.

הגדרה 3.4 שיטת פתרון בעזרת מטריצה תקראה שיטה הסטנדרטית

תוצאה דומה אפשר לראות בפרק מהספר [2]. מרגע שהצלחנו לתאר את הבעיה מערכת משוואות לינארית על שדה Z_2^n מכן נוכל להיעזר בכלים של אלגברה לינארית כדי למצוא את הפתרון כמו מציאת פתרון בעזרת דירוג, מציאת מטריצה פסאדו הפוכה וכולי.

הערה 3.4 עבור לוח $[n \times n]$ כמות הלחצנים n^2 ולכן גודל המטריצה שתוארה במשוואה 3 היא $[n^2 \times n^2]$

כלומר כמות הזיכרון שצריך כדי לשמור מטריצה ללוח ריבועי שאורך צלע הוא n דורש לשמור מטריצה עם n^4 ערכים.

3.1 פתרון בעזרת שיטה הספרדית

הצגנו גישה פתרון בגישה הסטנדרטית כפי שתיארנו בהגדרה 3.4. החידה הוצגה כצעצוע ומתאימה למודל שקראנו לו משחק על לוח ריבועי. לפי הערה 3.4 כמות המידע שצריך לשמור גדל בקצב n^4 כאשר n כמות הלחצנים לשורה. במאמר [1] מציג שיטה שמציאה פתרון עם מערכת משוואות לינארית אחרת שמובילה גם היא לפתרון. מערכת משוואות לינארית שמאמר [1] מתאר ממדי $n \times n$. כלומר

כמות הערכים המטריצה המתקבלת שווה ל n^2 שקטנה בריבוע ממערכת שנתונה במשוואה 3.

בפרק זה נציג את הגישה שמתוארת [1] נתאר כמה הבחנות שיסתמכו ששני הגישות שקולות ושגישה החדשה הינה רק אופטימיזציה ספציפית לצורה של מטריצה הנתונה. את הגישה החדשה ניקרא לאורך כל הפרק הגישה הספרדית.

הגדרה 3.5 גישה הספרדית גישה פיתרון שניה שנציג בעבודה זה.

נתאר את הגישה הספרדית זה הינה גישה שמתאימה לכל גודל של לוח משחק. כדי להקל על תיאור בעזרת דוגמה על לוח 3×3

נניח שאיור 10 מתאר את הלוח הנתון כאשר המשבצות הינן הלחצנים ומספור זה אינדקסים הערה 3.1 כאשר מתחילים את המספור מ 0 נפוץ בשפות תוכנה להתחיל מאינדקס 0.

איור 10: לוח 3×3 עם אינדקסים

0	1	2
3	4	5
6	7	8

שיטת הפתרון של מאמר הספרדי הינה להתחל את הלוח עם משתנים ולמלאות את הלוח במשתנים עלו. לאחר שכל הלוח מלא מתקבלים n משוואות במקרה של דוגמה 3 וכל משוואה תהיה עם n נעלמים ולכן נקבל מערכת משוואות שמטריצה המייצגת הינה מסדר $n \times n$

שיטת הספרדית מתחיל בכך שממלאים את השורה העליונה במשתנים כפי שמתואר באיור 11. לאחר מכן עוברים שורה שורה וממלאים אותה במשתנים שמשפיעים על הלחצן.

בשלב זה נסביר את אופן המילוי ומשמעות המשתנים.

ונסמן ב x_i אם נילחץ על לחצן i . אם נתייחס לכל הלחצנים כווקטור מסודר לפי אינדקס i נקבל \vec{x} כפי שהגדרנו בהגדרה 3.3.

נתסכל על איור 10 היות ומטרה להפוך את מצב הלחצנים כלומר צריך שכמות לחיצות על לחצנים שמשפיעים על משבצת סכום במודול 2 היה 1 כי הלחצן אשאר דלוק. נדגים על כמה לחצנים מאיור 10. מצב הלחצן תלוי האם הלחצנים סמוכים לו ועצמו לחוצים. עבור לחצן 0. מתקבלת המשוואה:

$$x_0 + x_1 + x_3 = 1$$

ועבור לחצן 3:

$$x_0 + x_3 + x_4 + x_6 = 1$$

וכך ניתן להגדיר אילוצים לכל הלחצנים.

הגדרה 3.6 המשוואה המתקבלת עבור לחצן i מחיבור מודל 2 עם לחצות על הלחצנים המשפיעים על לחצן תקראה משוואת אילוץ על לחצן i

עבור משחק לוח ריבועי באורך שורה n שהלחצנים ממספרים לפי הערה 3.1 ניתן לנסח בנוסחה פשוטה:

$$(4) \quad x_{i-n}^* + x_{i-1}^* + x_i^* + x_{i+1}^* + x_{i+n}^* = 1 \quad x_i^* = \begin{cases} x_i & \text{if } i \in [1, n^2] \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

איור 11: לוח 3×3 מאותחל

x0	x1	x2
3	4	5
6	7	8

לאחר שהגדרנו את משוואת האילוצים נסביר כיצד למלאה את השורות לפי השיטה הספרדית.

כל לחצן ימלא לפי משוואת האילוצים של הלחצן שמעליו. כלומר כדי למלאה את לחצן 3 נסתכל על משוואת האילוצים של לחצן 0.

$$x_0 + x_1 + x_3 = 1$$

ניזכר כי המשוואה שהתקבלה הינה על שדה מודול 2. לכן בעזרת העברת אגפים מתקבל.

$$x_3 = 1 + x_0 + x_1$$

ונכתוב ערך זה בלחצן 3 כמו שמתואר באיור 12

איור 12: לוח 3×3 מילוי משבצת 3

x0	x1	x2
$1 + x_0 + x_1$	4	5
6	7	8

נשים לב שבעזרת גישה שתיארנו כרגע נוכל למלאה כל השורה שניה. כל שורה תלויה בשורה מלפניך לכן כך נוכל למלאה את כל השורות כמו שמתואר באיור 13

נדגים מילוי משבצת 6 משורה שלישית לכן נצטרך ששורה שניה חושבה. נסתכל על משבצת מעל כלומר משבצת 3 ונסתכל למה שווה משוואת האילוצים שלה:

$$x_0 + x_3 + x_4 + x_6 = 1$$

לכן

$$x_6 = 1 + x_0 + x_3 + x_4$$

היות ושורה שניה מולאה וידוע שערך משבצות באותה שורה:

$$x_3 = 1 + x_0 + x_1$$

$$x_4 = 1 + x_0 + x_1 + x_2$$

נציב ערכים אילו

$$x_6 = 1 + x_0 + (1 + x_0 + x_1) + (1 + x_0 + x_1 + x_2)$$

$$x_6 = 1 + x_0 + x_2$$

איור 13: לוח 3×3 מלאה

x0	x1	x2
$1 + x_0 + x_1$	$1 + x_0 + x_1 + x_2$	$1 + x_1 + x_2$
$1 + x_0 + x_2$	0	$1 + x_0 + x_2$

כדומה נעשה לשאר הערכים. התוצאה מתקבלת מתוארת באיור 13

נבחין שלאחר שמילאנו את כל הלוח כמו שמתואר באיור 13 נותרו לנו עוד n משוואות אילוץ שתלויות בשורה אחרונה ולכן מאמר [1] מציאה להוסיף שורה וירטואלית כדי להשתמש במשוואות עלו כמו שמתואר באיור 14

המאמר טוען שהיות שורה זה לא באמת קיימת לכן ערכי של משבצת המתקבלות חייב להיות שווה ל 0

איור 14: לוח 3×3 מלאה כולל שורה וירטואלית

x_0	x_1	x_2
$1 + x_0 + x_1$	$1 + x_0 + x_1 + x_2$	$1 + x_1 + x_2$
$1 + x_0 + x_2$	0	$1 + x_0 + x_2$
$1 + x_1 + x_2$	$x_0 + x_1 + x_2$	$1 + x_0 + x_1$

ולכן קיבלנו n משוואות על n נעלמים כאשר בדוגמה שלנו $n = 3$ לכן אפשר לנסות לפתור את המערכת הנתונה.

שיטה תוארה על מעבר על שורות אפשר היה לעשות בניה דומה גם לעמודות. המאמר [1] מתאר מספר רב של פתרונות בלוחות ריבועים בגדלים שונה ואפילו על לוחות מלבניים. האתגר המרכזי בשיטה הספרדית היא להצדיק אותה למה יש שורה וירטואלית והאם יש קשר בין שני השיטות. בשלב זה נתרכז להראות את הקשר בין שיטה הספרדית ושיטה שהצגנו בפרק הקודם.

משפט 3.1 משוואות האילוצים מתארות את מערכת המשוואות 3.

משוואות האילוצים פורמלית היא לב השיטה הספרדית מכיוון שהתקדמות בשורות מבוססת על המשוואות עלו.

אם נפרוס את משוואת האילוצים נקבל גם מערכת משוואות שפותרת את המשחק אבל כמות המשוואות הינה n^2 . נבחין שאם נציג אותם כמטריצה נקבל את מטריצה במשוואה 3 וזאת מכיוון שאם נמספר ב j את כל המשוואות לפי האינדקס i . מתקבל משוואת האילוצים שמתנה x_i מופיעה בהם באותם אינדקסים j שבהם וקטור השינוי של לחצן i מקבל ערכים שווים ל 1.

נדגים זאת על לוח 2×2 שמתואר באיור

וקטורי השינויים:

איור 15: לוח 3×3 מלאה כולל שורה וירטואלית

0	1
2	3

$$t_0 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, t_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}, t_2 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}, t_3 = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix},$$

לכן המטריצה מהצורה:

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 1 \end{bmatrix},$$

ומשוואת האילוצים מהצורה

$$x_0 + x_1 + x_2 = 1$$

$$x_0 + x_1 + x_3 = 1$$

$$x_0 + x_2 + x_3 = 1$$

$$x_1 + x_2 + x_3 = 1$$

תעלומה נוספת בשיטה הספרדית היא למה צריך שורה וירטואלית, למה ערכה שווה ל 0 ואיך המערכת משוואת שלו מצטמצמת ל n משתנים הסבר לתופעה זה ניתן בעזרת הצגה המטריצה נראה זאת על מטריצה של משחק על לוח 3×3

נשים לב ששיטה הספרדית מדרג את המטריצה מורחבת $[M|\vec{1}]$.

1	1	0	1	0	0	0	0	0	1
1	1	1	0	1	0	0	0	0	1
0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
1	0	0	1	1	0	1	0	0	1
0	1	0	1	1	1	0	1	0	1
0	0	1	0	1	1	0	0	1	1
0	0	0	1	0	0	1	1	0	1
0	0	0	0	1	0	1	1	1	1
0	0	0	0	0	1	0	1	1	1

נבחין כי מילוי משבצת בשיטה הספרדית היא שקולה להצבה שורה קודמת. פעולה דומה להצבה היא דירוג שורה לפי משתנה זה. כלומר מתקבל שזה אותה שיטה הספרדית הינה שיטה חכמה לדרג את הבעיה עד שנותר n משוואות.

המטריצה המדורגת המתקבלת מלוח 3×3

1	1	0	1	0	0	0	0	0	1
1	1	1	0	1	0	0	0	0	1
0	1	1	0	0	1	0	0	0	1
1	0	1	0	0	0	1	0	0	1
0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	1	1
0	1	1	0	0	0	0	0	0	1
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	0	0	0	0	1

נבחין שמשבצת שחושבו שהם משבצות מ 3 עד 8 באיור 10 בשיטה הספרדית שקולה לשורה $i - 3$ במטריצה המורחבת המדורגת.

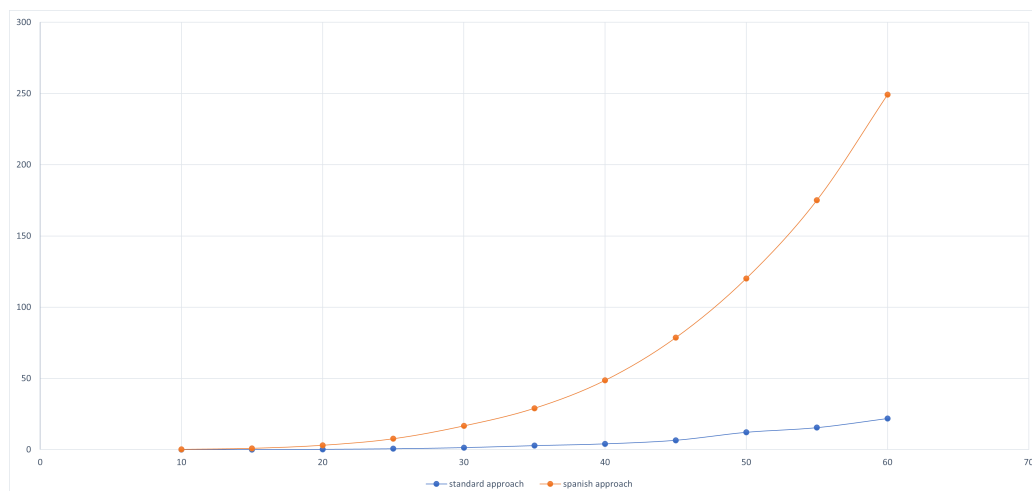
לסיכום השיטה הספרדית היא שקולה לדירוג חכם של המטריצה. אפשר לומר שמספיק היה לדרג רק n שורות אחרונות ומטריצה תהיה מדורגת אין צורך את כל השלבים.

לפי חישוב סיבוכיות לדרג מטריצה בגודל $n^2 \times n^2$ זה $O(n^4)$ דירוג בעזרת שיטה הספרדית אומרת שעל כל עמודה וקטור שינויים יש לכל יותר 5 ערכים שווים 1. לכן הסיבוכיות $O(n^2)$.

אם נעבוד בשיטה שרק צריך לדרג את n שורות אחרונות הסיבוכיות $O(n^3)$.

ננסה להראות זאת בפועל על ידי חישוב זמני חישוב.

איור 16: גרף מתאר ביצועים על לוח ריבועי גודל שורה מול זמן

באיור 16 אפשר לראות ביצועים של שני האלגוריתמים ציר ה x גודל שורה של לוח המלבני הרצנו על לוח בגדלים מ 10 עד 60 משבצות. ציר ה y זמן שלקח בשניות לפי התוצאות של איור 16 נראה שגישה הספרדית שבתאוריה יותר אופטימליות לוקחת יותר זמן. אחת הסיבות לקח היא שאלגוריתם שפותר את מערכת המשוואות אינו עובד בשיטת הדירוג הוא פונקצית ספריה שמימוש אופטימלי וכנראה מומש לפתור את המערכת בחישוב מקבילי. לכן ניסיונות להקטין את המטריצה לא תורם מספיק ליעילות.

4 הוכחת קיום פתרון עבור כל גרף

עד כה היסכלנו על שני גישות שונות למציאת פתרון אבל שאלה טבעית לשאול היא האם בכלל קיים פתרון למשחק על לוח כלשהו? אחת הדרכים לענות על שאלה שכזו היא פשוט לקחת את הלוח ולפתור בעזרת דרכי הפתרון שהצגנו. אחת הבעיות בגישה של לחפש פתרון על לוח היא חישובית אני ארצה לבדוק על מספר רב של לוחות אם הם פתירים אצטרך להרציץ את האלגוריתם לחיפוש פתרון אותו מספר פעמים לכן, נרצה בשיטה מתמטית להוכיח לעבור איזה משחקים יש פתרון. בנוסף חוץ מזה שהלוח שבדקנו פתיר שאלה אחרת היא לבדוק כמה פיתרונות יש ללוח. מספר הפיתרונות של הלוח יכול להעיד האם הלוח יותר קל או קשה לשחקן שמנסה לפתור אותו לבד ללא אלגוריתם. וזה במה שנעסוק בפרק זה.

אחד המקומות ששאלה זה נשאלה היא בספר [3], בעבודתנו נראה הוכחה קצת שונה בעזרת הכלים שפיתחנו.

הגדרה 4.1 נגדיר פעולה בין שני וקטורים ב Z_2^n ניקרא לה מכפלה סקלארית תסומן $x \cdot y$ ונגדיר אותה כך:
תהי $\vec{x}, \vec{y} \in Z_2^n$ או

$$\vec{x} \cdot \vec{y} = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \dots \\ x_n \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ \dots \\ y_n \end{bmatrix} = x_1 y_1 + x_2 y_2 + \dots + x_n y_n$$

כאשר פעולת חיבור בין האיברים הינה חיבור מודול 2

הערה 4.1 המכפלה הסקלארית שהגדרנו ב 4.1 אינה מכפלה פנימית היות ותכונה $\vec{u} \cdot \vec{u} = 0 \Leftrightarrow \vec{u} = \vec{0}$ לא מתקיימת.

דוגמה להסברה הערה 4.1:

$$\begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix} = 1 + 1 = 0$$

הערה 4.2 וקטורים $\vec{x}, \vec{y} \in Z_2^n$ יקראו מאונכים אחד לשני נסמן זאת $\vec{x} \perp \vec{y}$ אם המכפלה הסקלארית שהלם שווה ל 0 $\vec{x} \cdot \vec{y} = 0$

משפט 4.1 *תהי מטריצה $A \in Z_2^{m \times n}$ אז $ColA \perp NulA^T$ ו- $ColA^T \perp NulA$*

ידוע שתכונה זו מתקיימת ב מטריצה $A \in R^{m \times n}$ ההוכח ל $Z_2^{m \times n}$ זה פרט ל למכפלה הפנימית שדורשת לבצע על תוצר ב $R^{m \times n}$ עוד מודל 2. היות ותוצר של מכפלה פנימית הינו אפס אשראר גם לאחר מודל 2 היה 0.

משפט 4.2 *לכל משחק על גרף כאשר המצב התחלתי בו כל הנורות כבויות קיים פיתרון למשחק.*

לפי שיטת פיתרון סטנדרטית שהגדרנו 3.4 ניתן לתאר את פיתרון המשחק על גרף בעזרת מטריצה שכנויות לפי הגדרה 3.2. מטריצה שכנויות נסמן אותה ב $A \in Z_2^{n \times n}$. נזכיר כמה תכונות חשובות

1. מטריצה סימטרית לפי 3.3

2. A המטריצה הינה ריבועית.

3. האיברים על האלכסון מטריצה A ערכם שווה ל 1.

כדי להראות שלמשחק יש פתרון צריך להראות שקיי פתרון למערכת

$$A\vec{x} = \vec{1}$$

במקרה ש A מטריצה הפיכה אז קיים פתרון יחיד. עבור המקרה שמטריצה אינה הפיכה כלומר $NulA \neq \{\vec{0}\}$ ניקח $\vec{x} \in NulA$ כלומר

$$A\vec{x} = \vec{0} \\ \vec{x}^T A\vec{x} = \vec{x}^T \vec{0} = 0$$

$$\text{נסמן } \vec{x} = [x_1, x_2, \dots, x_n]^T$$

$$\begin{aligned} \vec{x}^T A\vec{x} &= a_{1,1}x_1^2 + 2(a_{1,2} + a_{2,1})x_1x_2 + \dots + 2(a_{1,n} + a_{n,1})x_1x_n + \\ &+ a_{2,2}x_2^2 + 2(a_{2,3} + a_{3,2})x_2x_3 + \dots + 2(a_{2,n} + a_{n,2})x_2x_n + \dots \end{aligned} \quad (5)$$

היות ומטריצה סימטריות $a_{i,j} = a_{j,i}$ לכן מתקבל

$$a_{i,j} - a_{j,i} = a_{i,j} + \dots + a_{j,i} = 1$$

נזכיר כי תוצאות של פעולת חיבור וחסור מודל 2 זהות.

לכן את המשוואה 5 אפשר לפשט ל

$$\vec{x}^T A \vec{x} = a_{1,1}x_1^2 + a_{2,2}x_2^2 + a_{n,n}x_n^2$$

הבחנה נוספת לערך 0 או 1 $x^2 = x$ לכן פשוט נוסף למשוואה 5 אפשרי:

$$\vec{x}^T A \vec{x} = a_{1,1}x_1 + a_{2,2}x_2 + a_{n,n}x_n$$

לכן קיבלנו $\vec{x}^T A \vec{x} = 0$ שמתקיים:

$$a_{1,1}x_1 + a_{2,2}x_2 + a_{n,n}x_n = 0$$

כלומר $\vec{1} \perp \vec{x}$ כאשר $x \in \text{Nul}A$ לפי משפט 4.1 מתקבל $\vec{1} \in \text{Col}A^T$ היות ומטריצה סימטרית $A^T = A$ לכן $\vec{1} \in \text{Col}A$ והוכחנו שלמערכת $A\vec{x} = \vec{1}$ יש פתרון.

4.1 מספר הפתרונות עבור כל גרף

הוכחנו שלכל משחק על גרף שמתחלק עם כל לחצנים כבויים יש פתרון ניזכר שסדר לחיצות אינו משנה את התוצאה על הלוח לכן אם נילחץ על הלחצנים בסדר כלשהו לפי פיתרון נקבל גרף כולו דלוק.

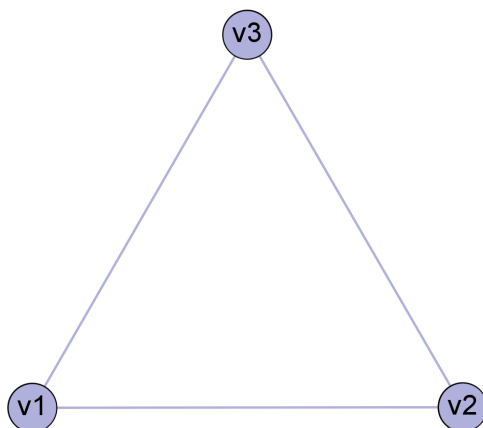
השאלה שנשאל בפרק זה מה אפשר לומר על מספר פתרונות מפיתוח שעשינו. נציין קודם שניקרא לשני פתרונות שונים אם קיים לפחות לחצן אחד שמבדיל בין הפתרונות כלומר קיים לחצן ששייך לפתרון ראשון ולא שייך לפתרון שני כפי שצינו קודם סדר לחיצות לא משנה את הפיתרון. לכן פיתרון הינו קבוצה של לחצנים. כרגע נראה שקיים כמה פתרונות לדוגמא איור 17 המתאר משחק על גרף בו הצמתים כבויים. היות וגרף הינו קליקה לכן לחיצה בודדת על אחד הצמתים תדליק את כל הלחצנים.

קבלנו $G = \{\{v_1\}, \{v_2\}, \{v_3\}\}$ היא קבוצת של פתרונות. כלומר כבר הראינו שיש מקרים בהם יש יותר מפתרון אחד.

שאלה טבעית שנובעת כשגילנו שיש היא כמה פתרונות יש למשחק מסוים.

משפט 4.3 מספר הפתרונות של משחק שווה ל 2^k כאשר k שווה לדרגת החופש של מטריצה A של פתרון הסטנדרטי

איור 17: משחק על גרף

היות לכל משחק ניתן נהגיר מטריצת שכנויות של משחק שהגדרנו ב 3.2 ופיתרונות של משחק וקטורים X של מערכת $AX = \vec{1}$ כאשר A מטריצת השכנויות. ידוע שקיים פתרון למשחק ואם הוא משחק שמתחיל שכל נורות כבויות אז יש משפט 4.2 שמכויח זאת שקיים פתרון.

היות ומניחים שיש כמה פיתרונות אפשר לתאר את כל פיתרונות $x = x_n + x_0$ כאשר $x_0, x_n \in Nul(A)$ פיתרון פרטי שידוע שקיים ו x כל פתרונות הכללים.

לכן מספר פתרונות כללים שווה למספר פיתרונות במרחב האפס. ידוע שמספר פתרונות במרחב האפס שווה לדרגת החופש ולכן מספר הוקטורים שפורשים את מרחב האפס שווה לדרגת החופש שנסמן ב k . כמות הווקטורים במרחב זה שווה לכל וקטורים שניתן ליצור בצירוף לינארי $x = a_1x_1 + a_2x_2 + \dots + a_kx_k$ כאשר הערכים של $a_i \in Z_2$ לכן לכל מקדם יכול להיות 2 ערכים לכן כל הקונבנציות האפשריות 2^k ששווה לכמות הווקטורים במרחב האפס וכמות הפתרונות השונים של המשחק.

הבחנה נוספת ומעניינת שנרצה לציין היא בנושא חסם עליון לכמות הפיתרונות. חסם עליון טרואלי לכמות המקסמלית של פתרונות היא 2^n פתרונות כאשר n שווה למספר הלחצנים כלומר לא יכול להיות יותר פתרונות מאשר כמות הלחיצות השונות האפשריות במשחק.

הערה 4.3 עבור משחק לוח מלבני בגודל $m \times n$ קיים לכל יותר 2^k כאשר $k = \min m, n$ פתרונות שונים

הערה זאת נכונה לפי גישה פיתרון הספרדית שהגדרנו 3.5 ניתן לתרגם את משחק ל k משוואות ש k יכול להיות מספר שורות או עמודות לכן ניקח את המספר הקטן יותר.

5 פתרון מינימלי עבור לוחות מלבניים

בפרק זה נציג פיתרון לבסוג מסוים של פתרונות שרצינו להציג סוג הפתרונות הללו מביאים רמז וניראה שמקלים את משחק. הקלה שכזאת על משחק אולי יכולה לילצור הבונה חדשה ותת זווית חדשה למשחק כולו.

הגדרה 5.1 משחקים על לוח שקיים פיתרון שלחצנים שינו את מצב רק פעם אחת. למשחקים כאלו נקראה משחק מינימליים.

באיור 18 ניתן דוגמא לפתרון מינימלי בלוח 2×3 . כשלוחצים על לחצנים 2, 3 על לוח כל נורות נדלקות ואף אחת מהם לא נכה באף שלב של לחיצה.

איור 18: פתרון מינימלי של משחק

0	1	2
3	4	5

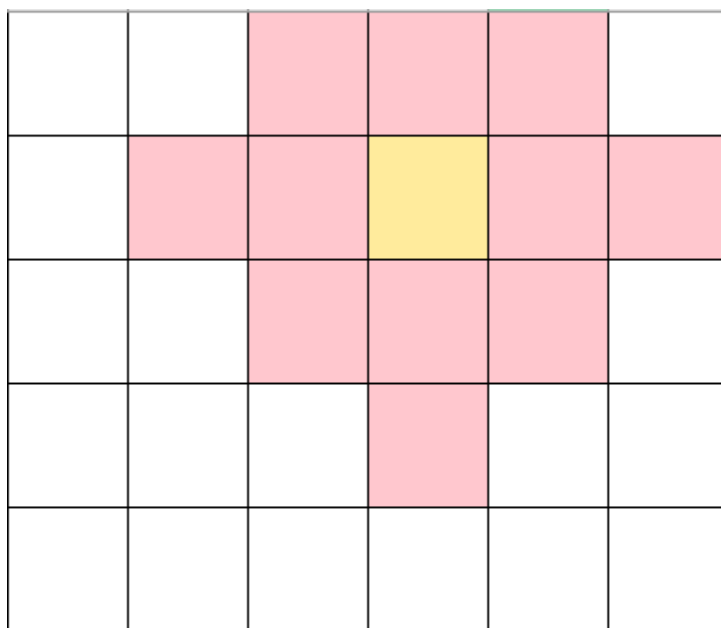
השאלה שנפתור בפרק זה לאיזה לוחות קיים פתרון מינימלי ופרק זה נראה מתקיימים על לוחות עם פתרון מינימלי.

הגדרה 5.2 אזור מת זהו אוסף לחצנים בלוח שלחיצה עליהם גורמת לחצן שכבר השתנה בעבר להשתנות שוב

איזורים מתים על איור 18 נראה שלאחר לחיצה על לחצן 2 האזור מת שנוצר מלחיצה הינו $\{0, 1, 2, 4, 5\}$

הערה 5.1 אזור מת שנוצר מלחיצה הוא כל הלחצנים במרחק לכל יותר 2 משבצות מלחצן שנלחץ כאשר המרחק הוא מרחק מנהטן כלומר כל צדע למשבצת סמוכה למעלה למטה ימינה ושמאלה מגדילה את המרחק באחד

איור 19: אזור מת שנוצר מלחצן באמצע הלוח

באיור 19 אפשר לראות שאם נלחץ על לחצן בצהוב האזור המת הי האזור באדום כולל הלחצן עצמו. תכונה זה כלי מרכזי בהוכחה במשפט הבאה

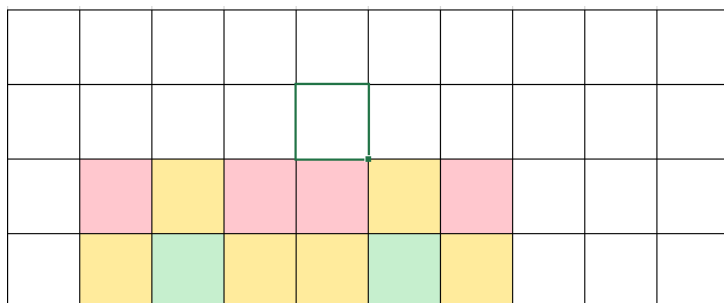
משפט 5.1 במשחק על לוח $m \times n$ שמתקיים $\min(m, n) \geq 7$ למשחק אין פתרון מינמלי

נניח ויש לנו לוח דו מימדי שמתואר כך נקודת התחלה בכיוון למטה "קומת ראשונה" והולך כלפי מעלה לאינסוף ואינסוף לצד ימין וצד שמאל. נקרה לכל עליה בגובה קומה ונמספר אותם מאחת לאינסוף לכן קראנו לקומה נמוכה ביותר קומה ראשונה נרצה לתא על לוח כזה את כל מקרים האפשריים ואיזורים האסורים שנמצאים על הלוח.

נרצה למצוא פיתרון מינמלי ללוח וגישה לחיפוש הפתרון תהיה להדליק שורה אחר שורה במלואה, היות ושורת אינסופיות נציעה אסטרטגיה להדלקת השורה ונראה את הקשיים שנפגוש. אם נירצה להדליק את כל קומה ראשונה רק על ידי לחצות בשורה ראשונה נקבל את הדפוס שאם לחצתי על לחצן מסוים חייב אני ללחוץ על לחצן 3 מימינו כמו שמתואר באיור 20 שמתאר לחצנים בירוק כלחצנים שנלחצו צהוב לחצנים שנלדקו ובאדום אזורים מתים שלא נדלקו. באיור מוצג רק שתי לחצות עוקבות של אסטרטגיה אבל כך נדליק את השורה הראשונה.

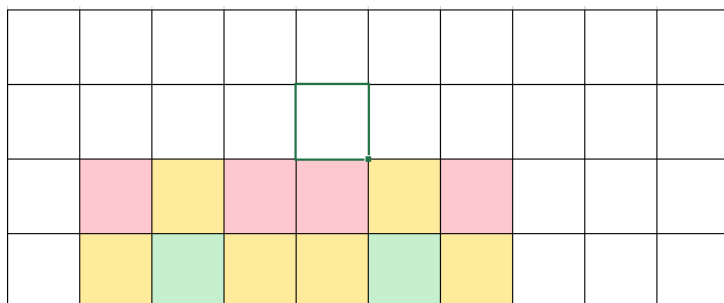
נשים לב באיור 20 על שני אזורים המתים הצמודים שלא נדלקו שצמודים אחד לשני כדי להדליק את שיניהם לא נוכל לעשות זאת ללא כיבוי לחצן שכבר נדלק. זאת אומר שאסטרטגיה שכזאת נפסלת עבור מילוי משחק שקומה שלו גדולה מ 1.

איור 20: מילוי קומה ראשונה על ידי לחיצות רק בקומה ראשונה

אסטרטגיה אחרת ויחידה למילוי קומה ראשונה הינה להדליק פעם לחצן בקומה ראשונה ופעם לחצן בקומה שניה צמודים כפי שנוכל. היות ואפשר רק בעזרת לחיצות בשני שורות עלו ולא רוצים שני לחיצות עוקבות בקומה ראשונה זה היא האסטרטגיה האלטרנטיבית היחידה.

איור 21: מילוי קומה ראשונה

באיור 21 אפשר לראות הדגמה קטנה של אסטרטגיה שכזו.

נרצה להראות אסטרטגיה שכזה מובילה לאזורים מתים שלא ניתן למלאות כל עוד רוצים שהפתרון היה מינימלי. אם נסתכל באיור 22 נראה שאזורים המתים ששלשת המשבצות הרצופות באדום לא ניתן היה למלאה אותם לכן צירוף כזה אין חוקי כלומר הראינו שלמשחק על בצורה שהגדרנו.

איור 22: מילוי קומה ראשונה

בשלב זה נרצה להקטין את הרוחב ואורך כך שאם קיים משחק אופטמלי בלוח המוקטן אסטרטגיות המילוי קומה היחידות שהיו חוקיות הן עלו שהצגנו. נדע שהקטנה לא היו לה פיתרונות אופטמלים אם היו משבצות סמוכות באזורים מתים.

נחזור ונסתכל על איור 20 נשים לב שלכל לוח שמפסר המשבצות לרוחב גדול או שווה מ 6 שיטת המילוי שכזה תהיה לא חוקית כי היו 2 משבצות סמוכות שבאזורים לא חוקיים. ובאיור 22 נראה שלרוחב גדול או שווה מ 5 היות ובניה של קומה ראשונה מסמכת על זה שיש 7 משבצות ניקח ליתר ביטחון 7 משבצות ולאחריהם לרוחב ולכן באסטרטגיה זאת לא היה פיתרון מינימלי.

קיבלנו שאפשר להקטין את הלוח לרוחב של 7 משבצות ועדיין לא היה פתרון מינימלי. את אותם טענות אובניה אפשר היה לבנות לא רק להגביל את רוחב ל 7 משבצות עלה גם לגובה. לכן לסיכום קיבלנו במשחק על לוח שאורך או רוחב גדולים או שווים מ 7 אז למשחק אין פתרון מינימלי והוכחנו את הטענה.

5.1 הלוח הגדול ביותר בעל פיתרון מינימלי

טענה 5.1 מקבילה מאד את המשחקים שיש להם פתרון מינימאלי ובשיטת הפתרון שהצגנו אחד המסקנות המתקבלות שאם יש שלוש קומות או יותר מתחילה להיות בעיתות בגישת מילוי השורות. אפשר להבחין בתופעה זה היות וקיים פתרון למשחק $2 \times m$ כאשר m הוא איזוגי האסטרטגיה השנייה מאפשרת מילוי קומות ולקבל פיתרון מינימלי נדגים זאת על באיור 23

איור 23: פתרון ללוח 2×9

לאחר שהבנו שלוחות בגודל $2 \times m$ כאשר m איזוגי קיים פיתרון מינמלי נשאל מהו הלוח הגדול ביותר בעל פיתרון מינמלי כאשר הלוח אורך ורוחב גדולים מ 2.

לפי טענה 5.1 אין טעם לבדוק לוחות שעמודות ושורות גדולים מ 7 ומבניית ההוכחה אמרנו שאם הגדול של עמודות או שורות לא קטן מ 3 לכן גם אין טעם לבדוק שורות ועמודות גדולים מ 7 כלומר נותר לבדוק לוחות שמימד שלהם $m \times n$ שייכים לקבוצה $\{(m, n) : 2 < m, n < 7\}$.

אפשר לנסות ולחפש פיתרון ידנית או לעבור על כל הפיתרונות של משחק רגיל ולבדוק עם יש מביניהם פיתרון מינמלי. נציאה דרך אחרת לחפש פיתרון והיא בעזרת לשתמש באותה מטריצה כפי שהגדרנו רק להגדיר את שהיא על חוג \mathbb{Z} . בעזרת שימוש בחוג \mathbb{Z} מאלצים שפתרון המתקבל ידליק כל נורות אך ורק פעם אחת, זאת מתקיים בעקבות משוואות האילצים שהגדרנו ב 3.6 שמאלצות את הסכום להיות שווה לאחד, אם ניסתכל על נוסחה של משוואת האילצים הכללים נוסחה 4 היות וחבור על השלמים לכן מאולצים במשוואה זה שהיה לחצן בודד לחוץ לכן פיתרון מערכת המשוואות מתאר פיתרון מינמלי של משחק. התיאוריה שפיתחנו באלגברה לינארית היתה תקפה לשדות אבל כלי תכנות שהשתמשנו בעבודה זה יודע לפתור גם על חוג של השלמים והסמכנו על הכלי כדי לבדוק את המקרים שמימדים שייכם לקבוצה $\{(m, n) : 2 < m, n < 7\}$ וקיבלנו שהלוח היחיד בקוצת המימדים העלו שיש לו פיתרון מינמלי הוא לוח 4×4 ופיתרון מתואר באיור 24

6 נספחים

מימוש של הפרויקט בוצע על ידי שפת תוכנה Python עם הכלי Sage.

1 Generate Matrix

general method to generate a square matrix of square game

```
[1]: import numpy as np
def generate_neighbord_matrix(n) -> np.array:
    mat = np.zeros((n**2, n**2), dtype= np.int8)

    # the general case
    for j in range(0, n**2):
        if j-n > -1 :
            mat[j-n,j] = 1

        if j % n != 0 :
            mat[j-1,j] = 1

        mat[j,j] = 1

        if (j+1) % n != 0 :
            mat[j+1,j] = 1

        if j+n < n**2 :
            mat[j+n,j] = 1

    return mat
print(generate_neighbord_matrix(3))
```

```
[[1 1 0 1 0 0 0 0 0]
 [1 1 1 0 1 0 0 0 0]
 [0 1 1 0 0 1 0 0 0]
 [1 0 0 1 1 0 1 0 0]
 [0 1 0 1 1 1 0 1 0]
 [0 0 1 0 1 1 0 0 1]
 [0 0 0 1 0 0 1 1 0]
 [0 0 0 0 1 0 1 1 1]
 [0 0 0 0 0 1 0 1 1]]
```

2 Solving game

general method to how solve the game, by solving the matrix.

```
[2]: from sage.all import *
n = 3
A = Matrix(Integers(2), generate_neighbord_matrix(n))
Y = vector([1 for x in range(n**2)])
Z = vector([0 for x in range(n**2)])
X = A.solve_right(Y)
print(X)
```

(1, 0, 1, 0, 1, 0, 1, 0, 1)

3 Spanish method

```
[3]: def gaussian_elimination_spanish_alg(mat : np.array, sol_vec : np.array):
    n = int(sqrt(mat.shape[0]))
    #all rows but the last one
    for i in range(0, n**2-n):
        # the lamp that is affected
        affected_lamp = i + n
        row_i = mat[i][:affected_lamp+1]
        # check rows below
        # for j in range(i+1, n**2):
        for j in [i-1 + n, i+n, i+n+1, i+ 2*n]:
            if j > -1 and j < n**2 and mat[j][affected_lamp] == 1:
                row_j = mat[j][:affected_lamp+1]
                row_j = row_j + row_i
                row_j = row_j % 2
                mat[j][:affected_lamp+1] = row_j
                sol_vec[j] = ( sol_vec[j] + sol_vec[i] ) % 2

def mul_mat_sol_based_on_res(mat : np.array, end_state : list, res : list):
    n = int(sqrt(mat.shape[0]))
    for i in range(0, n**2-n):
        res_i_plus_n = int(end_state[i])
        for j in range(0, i+n):
            res_i_plus_n = (res_i_plus_n + mat[i][j] * res[j]) % 2
        res.append(res_i_plus_n)

def generate_mat_spanish_alg(mat : np.array):
    n = int(sqrt(mat.shape[0]))
    end_state = np.ones(n**2)
    gaussian_elimination_spanish_alg(mat, end_state)
    # the matrix we need to solve
    new_mat = np.array(mat[n**2-n:n**2, 0:n], copy=True)
    new_sol = np.array(end_state[n**2-n:n**2], copy=True)

    #find solution for n variables
    A = Matrix(Integers(2), new_mat)
    Y = vector(Integers(2), new_sol)
    X = A.solve_right(Y)
    res = [x for x in X]
    mul_mat_sol_based_on_res(mat, end_state, res)
    return res
```

```

mat = generate_neighbord_matrix(4)
A = Matrix(Integers(2),mat)
res = generate_mat_spanish_alg(mat)
print(mat)
print(res)

print('check solution:')
X = vector(Integers(2),res)
Y = A*X
print(Y)

```

```

[[1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 0 1 1 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [1 0 1 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 0 0 1 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0]
 [1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0 0]
 [0 1 0 1 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 0]
 [0 1 1 1 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0]
 [1 1 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0]
 [1 0 1 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0]
 [1 1 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1]
 [0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
 [0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]]
[0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 1, 1]
check solution:
(1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1)

```

4 Minimal case

generate matrix for rectengle game.
searching for integer solution.

```
[4]: import numpy as np

# to prove the minimal case on not square we need to build matrix for not_
→rectangler board
def generate_neighbord_matrix_m_n(m,n) -> np.array:
    mat = np.zeros((m*n, m*n), dtype= np.int8)

    # the general case
    for j in range(0, m*n):
        if j-n > -1 :
            mat[j-n,j] = 1

        if j % n != 0 :
            mat[j-1,j] = 1

        mat[j,j] = 1

        if (j+1) % n != 0 :
            mat[j+1,j] = 1

        if j+n < n**2 :
            mat[j+n,j] = 1

    return mat
print(generate_neighbord_matrix_m_n(3,2))
```

```
[[1 1 1 0 0 0]
 [1 1 0 1 0 0]
 [1 0 1 1 1 0]
 [0 1 1 1 0 1]
 [0 0 0 0 1 1]
 [0 0 0 0 1 1]]
```

```
[5]: from sage.all import *
n = m = 4
a = generate_neighbord_matrix_m_n(m,n)
print(a)
A = Matrix(Integers(),a)
Y = vector([1 for x in range(m*n)])
Z = vector([0 for x in range(m*n)])
X = A.solve_right(Y)
print(X)
```

```
[[1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0]]
```

```

[1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0 0]
[0 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0 0]
[0 0 1 1 0 0 0 1 0 0 0 0 0 0 0]
[1 0 0 0 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0 0]
[0 1 0 0 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0 0]
[0 0 1 0 0 1 1 1 0 0 1 0 0 0 0]
[0 0 0 1 0 0 1 1 0 0 0 1 0 0 0]
[0 0 0 0 1 0 0 0 1 1 0 0 1 0 0]
[0 0 0 0 0 1 0 0 1 1 1 0 0 1 0]
[0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 1 1 0 0 1]
[0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 1 0 0 1]
[0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 0 1 1 0]
[0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 1 1]
[0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 1 0 0 1 1]
(0, 0, 1, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 1, 0, 0)

```

5 Solution Amount

```

[6]: n = 9
a = generate_neighbord_matrix(n)
A = Matrix(Integers(2),a)
print(2**A.kernel().dimension())

```

256

6 Benchmark

```

[7]: import datetime
import numpy as np

def matrix_solve(mat):
    A = Matrix(Integers(2),mat)
    Y = vector([1 for x in range(n**2)])
    Z = vector([0 for x in range(n**2)])
    X = A.solve_right(Y)
    return X

val = []
# run on range(10 ,61,5)
for i,n in enumerate(range(10 ,15)):
    # print(i)
    mat = generate_neighbord_matrix(n)

    a0 = datetime.datetime.now()
    matrix_solve(mat)

```

```

b0 = datetime.datetime.now()
c0 = b0 - a0
t0 = c0.total_seconds()
# print(t0)

a1 = datetime.datetime.now()
generate_mat_spanish_alg(mat)
b1 = datetime.datetime.now()
c1 = b1 - a1
t1 = c1.total_seconds()
# print(t1)

val.append((n, t0, t1))

res = np.array(val)
# np.savetxt("benchmark.csv", res, delimiter = ',')
print(res)

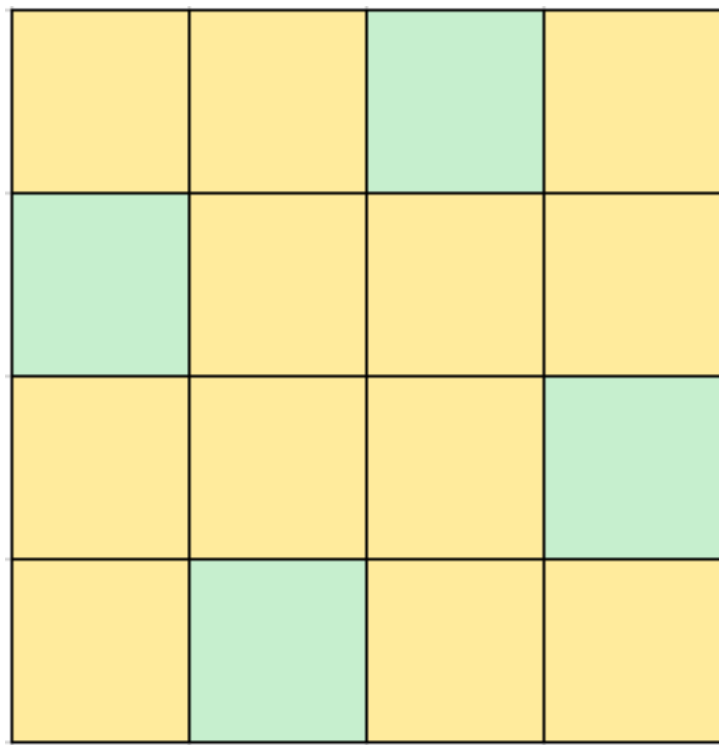
```

```

[[10.      0.020791  0.184697]
 [11.      0.029358  0.261447]
 [12.      0.0316    0.366729]
 [13.      0.045727  0.51665 ]
 [14.      0.068553  0.670478]]

```

איור 24: פתרון ללוח 4×4

רשימת מקורות

- [1] ALL LIGHTS AND LIGHTS OUT An investigation among lights and shadows by SUMA magazine's article by Rafael Losada Translated from Spanish by Ángeles Vallejo
- [2] Lecture 24: Light out Puzzle , SFU faculty of scienc department of mathematics
- [3] algebra book TODO: fill it